

Tilgang til informasjon

– en avgjørende faktor for å oppnå FNs bærekraftsmål

Oktober 2018

Rapporten er utarbeidet av Basic Internet Foundation, Universitetet i Oslo og Pure Consulting. Kontakter:
 Ingeborg Haavardsson, Centre for Global Health, UiO, e: i.k.haavardsson@medisin.uio.no
 Josef Noll, Department of Technology Systems, UiO, e: josef.noll@its.uio.no
 Wisam A. Mansour, Basic Internet Foundation, e: wisam@basicinternet.org
 Ellen Sofie Øgaard, Pure Consulting, e: ellen@pureconsulting.no

FNs bærekraftsmål er et rammeverk verden har blitt enige om som skal utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030. Delmålene 9.C og 16.10 nevner tilgang til informasjon: «Øke tilgangen til informasjons- og kommunikasjonsteknologi betydelig, og arbeide for at de minst utviklede landene får allmenn og rimelig tilgang til internett innen 2020», og «Sikre allmenn tilgang til informasjon og beskytte grunnleggende friheter, i samsvar med nasjonal lovgivning og internasjonale avtaler.». Denne rapporten ser på hvilken betydning tilgang til informasjon har for oppnåelsen av FNs bærekraftsmål, og tar utgangspunkt i informasjon igjennom teknologiske løsninger.

Hvilken betydning har tilgang til informasjon for oppnåelsen av FNs bærekraftsmål?

Hvor mange ganger kobler du deg på internett eller andre skybaserte tjenester hver dag? Norge er et av verdens mest digitaliserte samfunn¹. Vi bruker internett til å hente informasjon, dele informasjon og kommunisere med andre, eksempelvis igjennom sosiale medier, ofte flere ganger i timen. Nettbaserte tjenester tar stadig mer plass i både privatlivet og arbeidslivet, og vi forventer gjerne konstant internettilgang. Når vi er på ferie og forretningsreiser kobler vi oss til internett på toget, på flyplassen, i taxien eller bussen, og det første vi spør om når vi ankommer hotellet er hvordan vi kan koble oss til WiFi. Hjemme styrer vi i økende grad husholdningsapparater igjennom nettbaserte apper, eksempelvis til å optimalisere strømforbruket. De samme nettbaserte appene gjør det mulig å sikre at hytta er varm før vi kommer fram. Vi har tilgang til informasjonen vi trenger, bare et tastetrykk eller en swipe unna, døgnet rundt.

Verdens utvikling og investering i infrastruktur skjer raskt og vi i den vestlige verden blir stadig mer avanserte. Likevel mangler over halvparten av verdens befolkning tilgang til internett – hele 3.9 milliarder mennesker ifølge World Economic Forum². Noen av

årsakene til dette er manglende infrastruktur og tilgang til strøm (særlig utenfor byer), kostnader for bruk av tjenester, manglende digital kompetanse og kulturelle normer som hindrer aksept for ny teknologi. Dette bidrar til et sosialt og økonomisk gap og rammer først og fremst utviklingsland. Kun 34 % av husholdninger i utviklingsland hadde internetttilgang i 2015, mot mer enn 80 % i utviklede land, og i de minst utviklede landene hadde bare 7 % av husholdningene tilgang til Internett³.

Hvilken betydning har denne tilgangen til informasjon for at verdenssamfunnet skal nå FNs bærekraftsmål? Vi skal eksemplifisere dette gjennom mål 3: God helse, mål 4: God utdanning, mål 8: Anstendig arbeid og økonomisk vekst, mål 9: Innovasjon og infrastruktur, og mål 13: Stoppe klimaendringene.

Helseeffekten

Tilgang til informasjon kan ha stor helseeffekt. Dette kan for eksempel gjelde informasjon om kosthold, trening, prevensjon og hvordan redde liv og forhindre og håndtere ulike sykdommer. Internett fungerer ofte som et av de eneste stedene med bred tilgang til medisinsk informasjon og støtte uten sosialt stigma – både for privatpersoner og helsepersonell⁴. En rapport fra Global e-Sustainability Initiative (GeSI) og Accenture viser at en økning i internetttilgang med kun 5 % reduserer barnedødelighet betydelig i de første 28 dager av den nyfødtes liv⁵. Internetteknologi kan gjøre helsesystemer mer effektive, nøyaktige og pålitelige, og kan gi helseinformasjon til avsidesliggende områder. Organisasjonen AMREF bruker e-læring i Kenya for å gi sykepleiere økt kunnskap og kvalifikasjoner og for at de kan lære om nye medisinske metoder, for å løse den livstruende mangelen på helsepersonell i regionen⁶. Internett kan i tillegg gjøre hverdagen til mennesker med funksjonsnedsettelse enklere, mer produktiv og meningsfull da de kan få tilgang til virkemidler som øker deres funksjonsevne⁷, et nettverk som kan redusere følelsen av marginalisering, og i noen tilfeller også tilgang til arbeidsmarkedet.

Utdanningseffekten

Internetttilgang gir et enormt potensial for livslang læring og økt tilgang til utdanning. Det kan være leverandør av læringsmaterialer av høy kvalitet til skoler og utdanningsinstitusjoner. I tillegg kan Internettet tilby alternative muligheter til å tilegne seg kunnskap og en utdanning til de som ellers ikke har tilgang til klasseromsundervisning. Dette kan gjelde mennesker som bor langt unna utdanningsinstitusjoner, mennesker med funksjonshemninger, undertrykte kvinner som ellers ikke ville hatt tilgang til utdanning eller mennesker som ikke har råd til skolegang eller videreutdanning. Mye nettbasert læring er av høy kvalitet, består av relevant innhold og er internasjonalt anerkjent og kan derfor gi mennesker i utviklingsland globale konkurransefortrinn. Internetttilgang kan gjøre at det ikke er inntekt som avgjør eller begrenser hva eller hvordan en person har mulighet til å lære og utvikle seg⁸.

Inkluderende økonomisk vekst

Tilgang til oppdatert og pålitelig informasjon er avgjørende for økonomisk vekst. Informasjonstilgang gjør samfunnet mer effektivt og gir befolkningen større tilgang til arbeidsmarkedet⁹ og muliggjør et spekter av nye forretningsmodeller. 65 % av dagens yrker fantes ikke for 25 år siden¹⁰, noe som understreker hvor viktig internetttilgang har vært for arbeidsmarkedet og økonomisk vekst i vestlige land. Internetttilgang muliggjør og fasiliterer også et langt større økosystem for gründere: Det kan gi tilgang til investorer og kapital, lån, sparing,

forsikring¹¹ og lavere transaksjonskostnader¹². Internettet gjør det mulig å nå ut til nye markeder, og å spre informasjon om sin virksomhet blant kunder man ellers ikke ville nådd. I tillegg kan det gi viktig markedsinformasjon, tilgang til nye verdikjedeaktører, produkter og tjenester, som igjen kan gi bedre priser på både det man kjøper og selger. Det gjør at lokale bønder, kjøpmenn, kremmere og andre gründere og næringsdrivende lettere kan skalere sin virksomhet, som gjør at de kan skape flere arbeidsplasser, som igjen øker befolkningens kjøpekraft som igjen kan resultere i et mer modent marked og økonomisk vekst. Dette relaterer også til bærekraftsmål 1: Utrydde fattigdom.

Forskning viser at internetttilgang har direkte innflytelse på samfunnsøkonomisk utvikling, produktivitet, kostnadseffektivitet, konkurransekraft og reduksjon av fattigdom. Med de store teknologiske fremskrittene som vil forme verdensøkonomien de neste årene kan ikke utviklingsland lenger basere sin utvikling på billig arbeidskraft alene som deres konkurransefortrinn. Da vil de bli utkonkurrert av maskiner. Konkurransefortrinn som gjelder i dagens samfunn er kunnskap¹³ – og for å ha kunnskap må man ha tilgang på informasjon.

Innovasjon og infrastruktur

Bærekraftsmål 9 handler om å «bygge solid infrastruktur, fremme inkluderende industrialisering og bidra til innovasjon»¹⁴ - som er avgjørende for å skape bærekraftig utvikling og for å la utviklingsland dra nytte av den fjerde industrielle revolusjonen. Den første industrielle revolusjonen brukte damp for å mekanisere produksjon av varer. Den andre kom med fossilt drivstoff muliggjorde masseproduksjon og transport, den tredje kom med bruk av elektronikk og informasjonsteknologi for å automatisere produksjon. Den fjerde bygger på den tredje – en digital industriell revolusjon som i motsetning til de andre vil utvikle seg eksponentielt i stedet for i et lineært tempo, og vil prege nesten enhver bransje over hele verden¹⁵. Skal utviklingsland inkluderes i den fjerde industrielle revolusjon, må de ha arbeidskraft med rett kompetanse, så de kan bidra i arbeidsmarkedet. For å oppnå dette må de ha tilgang til informasjon – slik vi har nevnt for bærekraftsmål 4 og 8.

Får utviklingsland i større grad internetttilgang kan de antakeligvis hoppe over en del av stegene den vestlige verden har vært igjennom for å bygge opp infrastrukturen. Dette kan også være til fordel for klima og miljø. Mobiltelefon er et godt eksempel på dette. Den kan gi mennesker i utviklingsland tilgang til langdistansekommunikasjon uten dyre investeringer i infrastruktur til fasttelefon, samt tilgang til banker og finansielle tjenester uten at man trenger å bygge fysiske banker¹⁶. Internett kan også være en katalysator for innovasjon. Det gir tilgang til inspirasjon, nye idéer og innovative løsninger og kan være et middel for at man får testet og utviklet idéene sine. I tillegg kan det gi tilgang til investorer, nettverk og nye markeder, som nevnt under bærekraftsmål 8. Samtidig er manglende infrastruktur også en barriere for å få på plass tilgang til informasjon, som verdenssamfunnet må ta tak i for å oppnå bærekraftsmålene.

Tilpasningsdyktighet ovenfor klimaendringer

Tilgang til internett er nærmest en forutsetning til å bekjempe klimaendringene. Dette krever en koordinert innsats fra et tilkoblet samfunn og økonomi, hvor tilgang til informasjon bidrar til å spre løsninger som reduserer klimautslippene raskt¹⁷. I tillegg, kan informasjonsteknologi

bidra til å avkoble vekst (BNP) fra klimautslipp (MtCO₂e) igjennom å levere bærekraftige tjenester, øke effektivitet og produktivitet, åpne nye markeder og øke konkurransekraft på det globale markedet¹⁸. I følge rapporten fra GeSI og Accenture kan informasjonsteknologi redusere klimagassutslipp med hele 20 %. Dette kan land gjøre igjennom smartere landbruk, bygg og infrastruktur, smart energi, -produksjon av varer og -mobilitet, samt igjennom å koble maskiner, intelligent programvare og apper til å effektivisere og muliggjøre overgangen til en økonomi basert på fornybar energi¹⁹. Internett kan i tillegg gi vær- og klimainformasjon, som kan gjøre det lettere for mennesker å tilpasse seg og forberede seg på ekstremværet som klimaendringene byr på.

Konklusjon

Tilgang til informasjon er en essensiell samfunnsbyggende faktor med store ringvirkninger som kan myndiggjøre mennesker til å bli aktive deltakere i økonomien og samfunnet. Tradisjonelt har ikke tilgang til informasjon blitt gitt stor plass på bistandsagendaen – som kan være årsaken til at dette også er underkommunisert i bærekraftsmålene – informasjons- og kommunikasjonsteknologi er kun nevnt i fire av de 169 delmålene²⁰ til tross for at det er en forutsetning eller medvirkende faktor for at verdenssamfunnet skal nå flere av målene. Skal vi oppnå FNs bærekraftsmål innen 2030, er vi nødt til å plassere tilgang til Informasjon høyere opp på agendaen.

Kildeliste

- ¹ https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/digitalstrategi_2018/id2608197/
- ² <https://www.weforum.org/projects/internet-for-all>
- ³ Noll, J. et al. (2017) *5G network slicing for digital inclusion*.
- ⁴ <https://www.accessnow.org/cant-reach-u-n-goals-sustainable-development-without-internet/>
- ⁵ Global e-Sustainability Initiative (GeSI) and Accenture Strategy (2018). *Enabling the Global Goals: Evidence of digital solutions' impact on achieving the Sustainable Development Goals (SDGs)*
- ⁶ <https://www.weforum.org/agenda/2016/05/5-ways-universal-internet-access-could-transform-africa/>
- ⁷ https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/digitalstrategi_2018/id2608197/
- ⁸ <https://www.weforum.org/agenda/2016/05/5-ways-universal-internet-access-could-transform-africa/>
- ⁹ https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/digitalstrategi_2018/id2608197/
- ¹⁰ <https://www.abelia.no/arbeidsgivertjenester/ledelse/nyheter/norge-er-darlig-forberedt/>
- ¹¹ https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/digitalstrategi_2018/id2608197/
- ¹² <https://www.weforum.org/agenda/2016/05/5-ways-universal-internet-access-could-transform-africa/>
- ¹³ Hameed T. *ICT as an enabler of Socio-Economic Development*. Information & Communications University, Daejeon, Republic of Korea
- ¹⁴ <https://www.fn.no/Om-FN/FNs-baerekraftsmaal>
- ¹⁵ <https://www.weforum.org/agenda/2016/01/the-fourth-industrial-revolution-what-it-means-and-how-to-respond/>
- ¹⁶ <https://www.weforum.org/agenda/2018/10/will-new-technologies-help-or-harm-developing-countries>
- ¹⁷ <https://www.broadbandcommission.org/Documents/publications/BD-bbcomm-climate.pdf>
- ¹⁸ The Broadband Commission (2012). *The Broadband Bridge, linking ICT with climate action for a low-carbon economy*
- ¹⁹ <https://gesi.org/report/detail/enabling-the-global-goals>
- ²⁰ <https://www.accessnow.org/cant-reach-u-n-goals-sustainable-development-without-internet/>